

לא צריכא דנגחיה תורא ידידיה כולי –

It was only necessary to teach this ruling when his ox gored, etc.

OVERVIEW

The גמרא interpreted the ruling of מחצה על מחצה in regard to נגח תורא. The תינוק is considered a ישראל and is not required to pay a נזק שלם. The issue addresses is that we can just as easily say מע"מ (but) in a different case.

asks: תוספות

תימה זהכי נמי הוה מצי למימר מחצה על מחצה עובד כוכבים -

It is astounding! For the משנה could have just as well ruled that if the city is half (Jews) and half (gentiles), the child¹ is considered an עובד כוכבים; instead of saying that he is considered a ישראל. The child will be considered an עכו"ם, in a case where –

ומנגח תורא דידן לתורא ידידיה -

Our (Jewish) ox gored his (the child's) ox; the child is considered an עכו"ם and the נגח תורא ידידיה לתורא in a case where מחצה על מחצה ישראל. פטור is ישראל. Instead of saying מחצה על מחצה ישראל (and he is פטור from a נזק שלם), the משנה could have ruled מע"מ עכו"ם in a case where נגח תורא ידידיה לתורא (and the ישראל is פטור, unless the child can prove that he is a ישראל)!²

addresses an additional issue: תוספות

[כולה³ מילתא הוי מצי למימר לענין נגיחה⁴ -

[The entire issue (whether he is considered a ישראל or עכו"ם) could have been portrayed in regards to goring; without resorting to the cases of להאכילו - להחיותו and נבילות

אלא ניחא בכל חד למצוא דבר חדש. מורינו הרב מאיר(?)⁵]:

However it is desirable to find a novel case for each ruling. Therefore the גמרא chose to discuss the cases of להחיותו אבידה and להאכילו נבילות in addition

¹ The term 'child' is used here as an identifier. It is referring to the person whose lineage is doubtful.

² See 'Thinking it over # 1.

³ This last section of תוספות is bracketed in the original text.

⁴ is concerning רוב עכו"ם עכו"ם; מחצה only חייב the child and דנגח תורא ידידיה לתורא דידן concerning רוב ישראל ישראל (see 'Thinking it over' # 2); חייב נזק שלם the child and דנגח תורא ידידיה לתורא דידן concerning מע"מ ישראל.

⁵ This may be an addendum by the מהר"ם מרוטנבורק. See: 29# מ'ג אות מ'. He mentions there (אות ג') that the תוספות are from the מהר"ם מרוטנבורק. This [bracketed addendum] is a summation from a תוספות in יומא דף פה.א ד"ה לא.

[מהר"ם. נגיחה to

SUMMARY

The rule by מחצה על מחצה could be stated that he is considered an עכו"ם in a case of נגה תורא דידן לתורא דידיה. [All three rulings can be explained in terms of נגיחה. The גמרא however desires to offer a different case for each ruling.]

THINKING IT OVER

1. Is תוספות (first) question⁶ that instead of saying מע"מ ישראל it should have said מע"מ עכו"ם;⁷ or is תוספות question that since by מע"מ in certain instances he is considered a ישראל and in certain instances he is considered an עכו"ם, how can we identify him as either?⁸

2. תוספות insinuates (here and states clearly in יומא) that by רוב ישראל if רוב ישראל would be חייב.⁹ According to the previous תוספות דידיה the rule of הרוב should apply here, for the הולכין בממון אחר the rule of הרוב תוספות ד"ה להחזיר the money! Why therefore, should the ישראל be obligated to pay, unless the child brings proof that he is a ישראל?!¹⁰

הדרן עלך בתולה נשאת
פרק בתולה נשאת We shall return to you

⁶ See footnote # 2.

⁷ If this option is accepted, a reason is necessary as to why one choice is better than the other.

⁸ See סוכ"ד אות קי.

⁹ See footnote # 4.

¹⁰ See תוספות הרא"ש (מהודרת מוסד הרב [נערך ע"י א. ליכטנשטיין] הערה 771).